

بحث و نتیجه گیری

مجموع جداول و نمودارهای این بررسی در بخشهای وضعیت مناسب سازی محیط شهری از نگاه استانی، دستگاهی (دولتی و خصوصی) و نگاه کلی (کشوری)

که نتیجه جمع آوری، پردازش و بررسی بیش از ۸۵۰۰۰ رقم داده پیرامون متغیرها و موضوعات مهم مناسب سازی * نوع کاربری ساختمان (اداری - درمانی - بهداشتی - رفاهی - تفریحی) * وضعیت ساختمان به لحاظ قدیمی و نوساز بودن * وضعیت ساختمان به لحاظ امکان بهبود فیزیکی (مناسب سازی) * ورودی ساختمان * بازشوها * سطح شیبدار * پله ها * سرویس بهداشتی فرنگی * موقعیت مکانی از نزدیک به ۹۰۰۰ مرکز اداری، درمانی، بهداشتی، رفاهی و تفریحی

نشان می دهد که

☒ مراکز اداری از فراوانی بیشتری نسبت به مراکز تفریحی، رفاهی و ورزشی مورد ارزیابی تصادفی این گزارش قرار گرفته است.

☒ بسیاری از این مراکز (مورد ارزیابی) دارای ساختار نوساز و امکان بهبود مناسب سازی آنها وجود دارد. این بدان معنی است که موانع جدی فیزیکی برای توسعه مناسب سازی محیط شهری در کشور وجود ندارد.

☒ موضوعات مناسب سازی ورودی ساختمان، بازشوها و موقعیت مکانی نسبت به موضوعات دیگر (سرویس بهداشتی، پله و سطح شیب دار) از وضعیت مناسب سازی بهتری برخوردار هستند

بنظر می رسد تدارک و ایجاد سطح شیب دار، سرویس بهداشتی و معبر پله ها و رعایت استانداردها و تدارک ملزومات آنها مستلزم صرف هزینه بیشتر و قابل توجهی نسبت به ورودی ساختمان، بازشوها و موقعیت مکانی است.

✖ استانهای آذربایجان شرقی، خراسان رضوی و ایلام در وضعیت و شرایط مناسب سازی بهتری نسبت به استانهای دیگر قرار دارند.

✖ مراکز وابسته به وزارت بهداشت و رفاه و تأمین اجتماعی (با وضعیت مناسب سازی حدود ۴۰ درصدی) بیشترین و با لاترین و مراکز وابسته به وزارت کار کمترین و پائین ترین شرائط مناسب سازی شده را دارند.

✖ وضعیت موجود مناسب سازی محیط شهری در سطح کشور ۳۰ درصد ارزیابی شده است که

الف) وضعیت موجود مناسب سازی (۳۰درصد) حاصل فعالیت و تلاشهای سازمان بهزیستی در طول بیش از ۱۵ سال برای تحقق این موضوع است که نشان می دهد این سطح مناسب سازی در طی این فاصله زمانی بسیار قابل تأمل و درنگ است.

ب) می توان نتیجه گیری کرد محیط شهری برای حضور افراد معلول و ناتوان و امکان دسترسی آنها به خدمات مراکز اداری، تفریحی، رفاهی و ورزشی ، پائین و در وضعیت نامطلوب و نامناسبی قرار دارد.

ج) در صورتیکه صرفاً موضوعات مناسب سازی با اهمیت بیشتری را چون سطح شیب دار، سرویس بهداشتی و معبر پله استاندارد مدنظر قرار دهیم می توان گفت که وضعیت موجود مناسب سازی کشور کمتر از ۲۰ درصد می باشد.

مشکلات و تنگناها

- ۱- عدم وجود ضمانت اجرایی در آئین نامه ماده ۲ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان.
- ۲- عدم پیش بینی و تخصیص اعتبارات لازم جهت مناسب سازی.
- ۳- عدم وجود تشکیلات منظم و منسجم که به طور مداوم معضلات مناسب سازی را پیگیری نماید.
- ۴- عدم آموزش اختصاصی ویژه مهندسين و مدیران مجری طرحهای شهری.
- ۵- عدم حضور فعال و عملی سازمانها و ادارات مسئول در نظارت و کنترل ساخت و سازهای شهری.
- ۶- عدم آگاهی و شناخت جامعه نسبت به معضلات معلولان و در نتیجه عدم همکاری در زمینه رفع مشکلات تردد معلولان
- ۷- عدم رعایت ضوابط معماری و شهرسازی در اماکن و ساختمانهای عمومی به علت نظارت ضعیف مسئولین اجرایی (شهرداری، مسکن و شهرسازی).
- ۸- عدم انجام اطلاع رسانی و تنویر افکار عمومی پیرامون حقوق مدنی و اجتماعی جانبازان و معلولین.
- ۹- عدم اطلاع، شناخت و انجام آئین نامه های مصوب و قوانین ابلاغی مربوطه توسط مهندسين اعم از حقوقی و حقیقی.
- ۱۰- عدم ایجاد زمینه مساعد به منظور تعیین جایگاه فرهنگی مفاد آئین نامه به لحاظ ایجاد آگاهی لازم مبنی بر ضرورت حساسیت آن به عنوان یک اصل.
- ۱۱- نپذیرفتن معلولین به عنوان عناصر سازنده و دارای توان کاری که قادر به شرکت در امور جامعه می باشند باعث شده که سرمایه گذاری در جهت مناسب سازی محیط برای جانبازان، و معلولین را توجیه پذیر نداند.

شرایط کلی و عمومی قابل قبول برای استفاده کلیه افراد (به خصوص جانبازان و معلولین جسمی- حرکتی) از فضا و تجهیزات معماری درون ساختمان ها به جز ممانعت های امنیتی و مالکیتی را می توان در سه گروه زیر خلاصه کرد:

- ۱- دسترسی ایمن، روان و مستقل برای ورود و خروج به فضاهای باز و سرپوشیده و قسمت های اصلی آنها.
- ۲- ایمن سازی و مناسب سازی فضاها و تجهیزات مختلف معماری و خدماتی داخل ساختمان ها و فضاهای باز شهری.
- ۳- توسعه دامنه اجرایی ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول از نظر کمی و کیفی.

پیشنهادات :

- ۱- تعیین و اعلام مرجع مشخص با اعتبارات و مسئولیت های مدون.
- ۲- پیش بینی و تخصیص اعتبارات لازم برای مناسب سازی .
- ۳- برگزاری دوره های آموزشی ویژه مناسب سازی برای مهندسين، کارشناسان شهرداریها و سایر دستگاههای مرتبط با طراحی فضاهاى شهری.
- ۴- ارتقاء آگاهی عمومی و تغییر نگرش غلط جامعه نسبت به معلولین با تولید و پخش برنامه های آموزشی از طریق رسانه های عمومی.

چنانچه جامعه مهيای پذیرش فرد معلول در خود نباشد، اقدامات توانبخشی به هر میزان تأثیر چندانی در بازگرداندن فرد معلول به جامعه ندارد. بنابراین می باید همگام با آماده سازی فرد معلول جهت بازگشت به جامعه، جامعه را نیز مهيای پذیرندگی افراد معلول در خود نمود، جامعه اسلامی ما روحیه پذیرندگی افراد معلول و مبتلا به معلولیت در خود را دارد و فقط کفایت نحوه و چگونگی پذیرش به جامعه آموزش داده شود.

برگزاری سمینارهای آموزشی در سطح (منطقه، استان و کشور) برای استفاده عموم
برگزاری جشنواره های عکس و فیلم برای ارتقاء بینش عامه مردم
تهیه برنامه هایی ویژه در صدا و سیما شبکه استانی و کشوری
تهیه مقالات مفید جهت درج در مطبوعات کثیرالانتشار برای عامه مردم
تهیه مطالب نوشتاری و تصویری و انتشار آن در فعالیت ها و ایام ویژه برای عامه مردم

- ۵- تمام دستگاههای دولتی و سازمانها و نهادهای عمومی که از بودجه دولت استفاده می کنند موظف شوند در زمان معین و محدود (حداکثر شش ماه) نسبت به مناسب سازی دربهای ورودی، رمپ با شیب مناسب، آسانسور ویژه معلولین و سرویس های بهداشتی مناسب سازی شده از هر طریق ممکن (از جمله بودجه جاری) اقدام نمایند.
- ۶- الگوی شهر مناسب سازی شده بم به عنوان نمونه ای از محیط مناسب زیستی برای عموم شهروندان را جهت تصویب و اجرا اعلام گردد.
- ۷- الزام و اجرای مقررات و ضوابط مناسب سازی توسط شهرداری و مسکن و شهرسازی در خصوص پایان کار.
- ۸- الزام و اجرای مقررات و ضوابط مناسب سازی توسط شهرداریها و مسکن و شهرسازی در ساخت و سازهای جدید(مجوز ساخت).
- ۹- الزام و اجرای مقررات و ضوابط مناسب سازی توسط شهرداریها و مسکن و شهرسازی و کلیه ادارات در خصوص اصلاح ساختمانهای قدیمی و مناسب سازی ساختمانهای ادارات.

- ۱۰- تشکیل جلسات و کار گروه‌های مختلف به منظور حساس سازی مسئولین استان در خصوص ضرورت اجرای طرح مناسب سازی
- ۱۱- سازمان نظام مهندسی باید نظارت بیشتری بر ساختمانهای عمومی داشته باشند تا لااقل نامناسبیها افزایش نیابد. وضعیت نامطلوب معابر و مشکلات عبور و مرور حتی برای افراد سالم در مناطق دور از منطقه مرکزی شهر اشاره نمود.
- ۱۲- طرح جامع مناسب سازی معلولین در سطح کشور مطرح و کلیه مشکلات و امکانات و وضع موجود و پتانسیل ها شناسایی و براساس اولویت بندی معابر و اماکن عمومی مصوب و براساس آن این طرح اجرا شود.
- ۱۳- سازمان نظام مهندسی در خصوص مجتمعهای خدماتی، اداری تجاری و مسکونی ضوابط مناسب سازی را بعنوان یکی از فاکتورهای مورد بررسی، لحاظ و کنترل نماید.
- ۱۴- صدور آرم خودرو معلولان و جانبازان بدون سوء استفاده از طریق سودجویان و همچنین عدم پارک غیر این خودروها در پارکینگ معلولین.